

O STOČARSTVU U STRUMIČKOJ OBLASTI

J. F. Trifunovski

Prirodne osobine Strumičke oblasti tokom prošlosti pružale su mogućnosti za razvitak raznovrsnog privrednog života. Ipak veliku ulogu u životu ljudi imalo je gajenje stoke. Međutim, ti povoljni prirodni uslovi za razvitak stočarstva nisu stalno korišćeni u dovoljnoj meri jer se povremeno menjao društveno-istorijski razvoj i ljudi su zavisno od društveno-političkih prilika različito razvijali stočarstvo. Zato je stočarstvo ponekad jačalo ili slabilo.

Stanje slabljenja stočarstva javlja se i u naše posleratno vreme, pa zato u ovoj oblasti u novije vreme nastupilo je vidno opadanje broja pojedinih vrsta stoke - ovaca i svinja. Jedino se broj goveda održava, dok se broj konja nešto povećava.

Zavod za statistiku SR Makedonije objavio je podatke o broju stoke po opštinama za 1971. i 1981. godinu. Ovo je najnoviji vremenski period dug deset godina. Podaci, koji su niže izneti, pokazuju koliko je iznosio broj glavne vrste stoke u celoj Strumičkoj oblasti pomenutih godina¹.

Strumička oblast							
Godina	Ovce	Goveda	Svinje	Konji			
1971.	58.584	9.769	7.031	5.476			
1981.	47.126	9.647	6.122	6.798			
	manje 11.458	manje 122	manje 909	više 1.322			

Od ovaca seljak ima najviše koristi. Većinom se gaje u planinskim i podplaninskim selima, dok se u Strumičkom polju gaji krupna stoka.

Konjarstvo u Strumičkoj oblasti jedino pokazuje vidan napredak. Godine 1971. konja je bilo 5.476, a 1981. godine - 6.798. Za navedeni period broj ove vrste stoke povećan je za 1.322 grla. Prosečno za jednu godinu povećanje je iznosilo 130.

Ali, broj konja u celoj SR Makedoniji od 1971. do 1981. godine opao je za 13.551 grlo. Zato povećanje broja konja u Strumičkoj oblasti nemam podataka čime da objasnim.

Navedene vrste stoke u Strumičkoj oblasti ogromnim delom - sa oko 90% - pripadaju brojnim seoskim domaćinstvima, ali ima nešto stoke i u vlasništvu društvenih gazdinstava. Retka su seoska domaćinstva bez stoke. U prednjoj tabeli nedostaju službeni podaci za druge grane stočarstva, na primer, za gajenje koza, magaradi, živine, pčelarstva.

1) Republički zavod za statistiku: Prvi rezultati od popisot vo 1981. godina, Skopje 1981., str. 19.

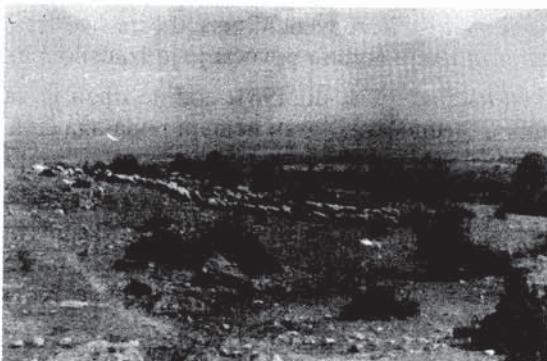
Dr. Jovan F. Trifunovski, profesor u penziji - Beograd

Kao što se zna: promene u broju stoke zavise od prirodnih odlika oblasti, na primer od jakih suša, pa od stočnih bolesti, od iseljavanja stanovništva, od etničkog sastava stanovništva (muslimani ne gaje svinje), zatim mladi seoski svet većinom traži prihode van stočarstva i izvan svojih naselja. Grad Strumica privlači okolno seosko stanovništvo i to takođe utiče na stanje stočarstva u okolnim selima.

Sl. 1. — Kod strumičkog sela Banica, magarci u tovarnom saobraćaju.

Gajenje stoke u Strumičkoj oblasti, na krajnjem jugu naše zemlje, uvek je bilo od životne važnosti. Zato, i pored opadanja broja ovaca, navedena privredna grana značajna je i danas, odnosno 1981. godine kada je postojao sledeći broj glava: ovaca 47.128, goveda 9.647, svinja 6.122 i konja 6.798.

Sl. 2. — Ovce na paši kod strumičkog sela Gabreša.

Preko pomenutih brojeva stoke stanovništvo Strumičke oblasti snabdeva se mesom, mlekom, sirom, mašču; snabdeva se i sirovinama - vuna, koža. Pomenimo ne manji značaj stoke prilikom obrade zemlje, zatim stoka služi u saobraćaju (konji, magarci) i daje velike količine đubriva za povećanje prinosa kultura.

Na privatnim posedima pojedinih strumičkih sela volovi i konji su nezamenljivi u obradi zemlje, na primer, sela Badilen, Bajkovo, Barbarevo, Drvoš, Popčevo, Tri Vodi, Kosturino, Rič, Belotino i druga.

Stočarstvo brojnih planinskih sela i sela u planinskim podgorinama bazira se na prirodnim osnovama. U atarima tih sela su prostrani pašnjaci na masivima susednih planina. Stanovnici koji imaju više stoke, leti izgone stoke na planinskim suvatima i tamo se u privremenim stanovima boravi od početka maja do kraja septembra. To je uglavnom ekstenzivno ili tzv. jeftino stočarstvo. Gajenje stoke tokom zime ima štalski karakter.

Prema svemu što je rečeno vidi se da je način stočarenja uglavnom isti kao što je bio i ranije.

Međutim, mnogi pašnjaci u najvišim delovima planine Belasice, usled blizine jugoslovensko-grčke granice, danas su neiskorišćeni. Zato se tamo gube znatne količine besplatne stočne hrane i veće količine mesa, mleka, sira, koža i đubriva.